

GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH

(1910—1948).

GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH, Professor i Geologi, særligt historisk Geologi, ved Uppsala Universitet, døde efter mange Aars haabløs Sygdom den 8. Juni 1948.

GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH blev født i Falun den 31. Januar 1910 som Søn af Læge, senere Professor GOTTHARD SÖDERBERGH og Hustru INGA SÄVE. Han blev Student i 1928 og tilbragte sine første Studieaar i Uppsala for derefter at afslutte sin Uddannelse i Stockholm paa Riksmuseets palæozoologiske Afdeling, der under Professor E. STENSIÖ's inspirerende Ledelse var blevet et Verdenscentrum for Studiet af de uddøde lavere Hvirveldyr.

Allerede som ganske ung Student fik GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH af sin Lærer i Uppsala, Professor C. WIMAN, overdraget Hvervet at tage sig af et Fund af fossile Knogler, der var gjort paa Cypren af en svensk arkæologisk Ekspedition. Fundet viste sig ved Undersøgelse paa Stedet at være en tertiær Hval og ikke som først formodet et stort Krybdyr. Hjemsendelsen af Hvalknoglerne voldte iøvrigt visse Vanskeligheder, idet

de stedlige Toldmyndigheder forlangte en Attest for, at Hvalen ikke var død af nogen smitsom Sygdom.

I 1931 besøgte GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH for første Gang Østgrønland som Leder af et af »Den danske Trearsekspeditioners« Sommerhold, hvis Hovedopgave var at indsamle Vertebratfossiler samt at foretage stratigrafiske Undersøgelser i Devonlagene. Da Samlingerne blev gennemset i København straks efter Hjemkomsten af Professor E. STENSIÖ, viste det sig, at de indeholdt en virkelig Sensation, nemlig et Antal mere eller mindre fuldstændige Kranier af Stegocephaler. Bearbejdelsen af disse Stegocephaler, de ældste Tetrapoder, der kendes, blev, kan man vel sige, det centrale i GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH'S Livsværk.

I Somrene 1932, 33, 34 og 36 fortsatte GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH paa Dr. LAUGE KOCHS danske Østgrønlandsekspeditioner sine Undersøgelser i Devonet og tilvejebragte uhyre omfattende Samlinger, medens han mellem Ekspeditionerne med enestaaende Energi kastede sig over den vanskelige Undersøgelse af de primitive Devonstegocephaler. Undersøgelsen af Materialet var vanskelig ikke blot paa Grund af den yderst haarde Sandsten, hvori Fossilerne fandtes, men ogsaa fordi de med Devonstegocephalerne nærmest beslægtede Former, baade blandt Fiskene og Amphibiernerne kun i de færreste Tilfælde havde været Genstand for grundigere Studier efter nyere vertebratpalæontologiske Metoder. Efter at have publiceret en foreløbig Meddelelse om Devonstegocephalerne, der vakte Opsigt i palæozoologiske Kredse Verden over, begyndte GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH derfor en Række indgaaende Undersøgelser over Crossopterygier, Lungefisk og yngre Stegocephaler, bl. a. Triasstegocephalerne fra Kap Stosch Omraadet i Østgrønland og publicerede i Løbet af faa Aar adskillige større Arbejder om Kraniestrukturen hos disse Former.

GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH'S Virksomhed indskrænkede sig imidlertid ikke alene til palæozoologiske Undersøgelser, idet ogsaa en Række rent geologiske Arbejder først og fremmest vedrørende Østgrønlands Devonstratigrafi saa Lyset i disse hektiske Aar, hvor hans Arbejdsdag sjældent sluttede før hen paa Nattens smaa Timer.

I en Alder af kun 27 Aar blev GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH i 1937 udnævnt til Professor i Geologi, særligt historisk Geologi, ved Uppsala Universitet, og tilsyneladende laa nu hans Livsvej lys og lykkelig foran ham. Han var Chef for en stor og moderne palæontologisk Institution og havde saaledes de bedste Muligheder til foruden sin Lærergerning at videreføre sit Forskningsarbejde, til hvilket der med Rette stilledes meget store Forventninger.

Det gik imidlertid anderledes. Meget kort efter sin Udnævnelse blev GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGH angrebet af en voldsom Tuberkulose, der bandt ham til Sygelejet for Størstedelen af hans sidste Aar og naturligvis i meget stor Grad hæmmede hans Virke. Helt lod han sig imidlertid ikke slaa ud af Sygdommen. Han fortsatte Ledelsen af sin Institution paa beundringsværdig Maade, holdt endog i Perioder Forelæsninger, tildels fra sin Seng, og skrev et Antal videnskabelige Arbejder. Den endelige Bearbejdelse af de grønlandske Devonstegocephaler, hvortil han havde udført

saa store Forarbejder, og som Vertebratpalæontologien i 17 Aar har afventet i Spænding, naaede han imidlertid ikke at fuldføre.

GUNNAR SÄVE-SÖDERBERGHS Livsbane blev kun kort; men han naaede at gøre en Indsats indenfor Grønlandsundersøgelsen og Vertebratpalæontologien, der vil blive staaende som et stolt og værdigt Monument over en usædvanlig evnerig Forsker. Vi, der kendte ham fra Ekspeditionslivet og fra Laboratoriet, vil huske ham som en god Kammerat og en enestaaende Personlighed.

Ære være hans Mindel

EIGIL NIELSEN.